

JOYCE MAYNARD

Mijn zusje

deel 1

Vertaald door Anke ten Doeschate

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

De plaats waar mijn zusje en ik opgroeiden lag in de schaduw van Mount Tamalpais, ten noorden van San Francisco. We woonden in een alweer tamelijk oud nieuwbouwhuis aan een straat die Morning Glory Court heette. Ons huis lag in een woonwijk bij een afslag van Route 101, zo'n dertien kilometer van de Golden Gate Bridge. Er reden bussen naar San Francisco. De brug markeerde de toegang tot een andere wereld, al wisten we dat er soms ook mensen van afsprongen. Maar voor ons had de stad net zo goed op de maan kunnen liggen.

Onze vader was opgegroeid in de stad, in North Beach waar ze volgens hem de beste tomatensaus ter wereld maakten. Dat was de plek waar de hippies voor hun *Summer of Love* waren samengekomen, waar Janis Joplin ooit door de Haight had gelopen, waar de karakteristieke trams rondreden, waar Lombard Street langs prachtige, pastelkleurige, victoriaanse huizen kronkelde en waar een andere Patty – Hearst – enkele jaren eerder als lid van de Symbionese Liberation Army met een M1 Carbine de Hibernia Bank was binnengegaan.

Later kochten rocksterren huizen aan de overzijde van de snelweg, maar in die tijd was het zeker nog geen hippe plek. Ooit zou een periode aanbreken dat er hoge muren rondom de percelen werden opgetrokken met waarschuwbordjes die inbrekers op alarmsystemen attendeerden. Maar nu vertrouwde men elkaar nog. Onze tuinen liepen in elkaar over en werden niet door heggen of hekwerken gescheiden. Meisjes als wij konden van het ene naar het andere eind van de straat rennen zonder dat de zolen van onze Keds het asfalt hoefden te raken. Alle burens gingen met elkaar om en maar weinig mensen deden hun achterdeur op slot.

Ons huis, nummer 17, was het kleinste van de straat met drie donkere slaapkamers, in grootte variërend van klein tot piepklein, een woonkamer met een verlaagd plafond en een keuken die door de vorige bewoners was uitgerust met meubilair van groen formica en bijpassende avocadogroene apparatuur die allerlei mankementen vertoonde. De houten lambrisering was een mislukte poging om de woonkamer een gezellige aanblik te geven.

Onze ouders hadden het huis in 1968 gekocht, toen ik twee jaar oud was en mijn zusje

nog maar net was geboren. Iets beters hadden ze met het salaris van een politieagent niet kunnen krijgen. Mijn vader werkte in San Francisco, maar mijn moeder vond Marin County voor ons een betere plek om op te groeien. Destijds was hij een gewone agent, nog geen rechercheur, en hem kennende, vond hij het waarschijnlijk wel prima om zijn eigen gang te gaan en mensen te redden, terwijl wij ergens veilig in een huisje zaten weggestopt.

Tegenwoordig zou niemand het nog in zijn hoofd halen om goedkope huizen te bouwen op de plek waar wij woonden. Nu zou dat land bestemd zijn voor villa's op grote lappen grond, met zwembaden, buitenkeukens en duur tuinmeubilair. De garages zouden plek bieden aan drie auto's van Europese makelij.

Maar toen vlak na de Tweede Wereldoorlog de huizen aan Morning Glory Court en omliggende straten als Bluebell, Honeysuckle, Daffodil en mijn persoonlijke favoriet Muriel Lane – vermoedelijk vernoemd naar de vrouw van de aannemer – werden gebouwd, maakten vrije natuur en een mooi uitzicht van een plek nog geen toplocatie. Zo was het mogelijk dat ons gezin met zo weinig geld toch op een plek kon wonen waar de achtertuin uitliep in vele

hectares vrije natuur. De hele berg was onze speeltuin. Die van mij en mijn zus.

De eerste vijf jaar van haar leven zei Patty vrijwel niets, behalve tegen mij. Niet dat ze niet kon praten. Ze kende woorden. Ze had geen spraakgebrek. Over allerlei dingen had ze een uitgesproken mening; niet alleen over honden en basketbal, maar ook over zaken waaraan ze een hekel had, zoals rood eten, met uitzondering van rode pastasaus, irriterende kledingmerkjes en alle jurken. Ze had al op jonge leeftijd een goed gevoel voor humor dat zich vooral richtte op bepaalde lichaamsdelen en toiletbezigheden. Wanneer er een boer werd gelaten, had ze de grootste lol. Van een scheet – vooral als hij door een keurige meneer of mevrouw werd gelaten – kwam ze helemaal niet meer bij.

Maar als haar een vraag werd gesteld, of die nu afkomstig was van andere kinderen, haar kleuterjuf of haar ouders, zei ze niets, tenzij ik erbij was. In dat laatste geval fluisterde ze het antwoord in mijn oor en had ik de taak om het aan de buitenwereld – de wereld buiten onze twee-eenheid – over te brengen. Jong als ik was besepte ik niet dat andere vijfjarigen veel meer zeiden. Ik wist niet beter dan dat alle zusjes zo waren.

Als we met onze moeder naar de bank gingen en de medewerkster vroeg welke lolly ze wilde hebben, fluisterde Patty haar keus in mijn oor en maakte ik het kenbaar. Groen. Ze negeerde het als andere kinderen haar vanwege haar overbeet centenbak noemden. Als een jongen in de buurt haar speelgoed wilde hebben, gaf ze dat zonder te morren. Maar als zo'n jongen mij pestte, over de kleding waar ik al was uitgegroeid of mijn onvermogen om bij wedstrijdjes een bal te raken, zette ze het de pestkop stilzwijgend betaald met een van de jiujitsutrappen die we van onze vader hadden geleerd. Toen een jongen een keer de stoel inpikte die ze voor mij vrijhield bij een in de bibliotheek gehouden poppenspel waar mijn moeder ons mee naartoe had genomen, stompte ze met haar elleboog in zijn buik en gaf ze hem nog een trap op de koop toe, waarna ze mij in een vloeiende beweging op de stoel naast de hare zette. En dat alles zonder een woord te zeggen.

Je zou misschien denken dat ze verlegen was, maar als we alleen waren toonde Patty mij haar ware aard. Op zulke momenten danste ze met een onderbroekje op haar hoofd of deed ze na hoe haar juf na een uitbraak van ringworm, de klas had voorbereid op een bezoekje van de

schoolarts die hun billen kwam inspecteren. Het allerliefst deed ze alsof ze een hondje was, op handen en knieën, met haar tong uit haar mond al kwispelend met haar denkbeeldige staart.

Mijn zusje kon erg wild doen en van het bovenste stapelbed in een berg kussens springen die toch niet hoog genoeg bleek te zijn om veilig op te landen. Ik zag de blik op haar gezicht toen ze de grond raakte en wist dat het pijn moest hebben gedaan, maar ze was niet iemand die snel huilde.

Soms hoefde ik alleen maar over te brengen dat Patty mosterd op haar brood wilde of een bepaalde smaak schepijs prefereerde. Dat vertelde ze me dan met een verrassend hese stem die zo zacht was dat alleen ik hem kon horen. Ik gaf klank aan haar woorden.

‘Patty vindt poppen niet leuk,’ zei ik tegen onze moeder toen Patty een kerstcadeau openmaakte en er een babypop met bijbehorende spulletjes in zat. ‘Maar ze denkt dat ik hem wel leuk zal vinden. Patty zou eigenlijk liever een basketbal of een biggetje willen hebben.’

Het allerliefst wilde ze natuurlijk een hond, maar die kwam er bij mijn moeder niet in.

Hoe stil de kleine Patty ook was, later kreeg

ze een krachtige stem. Niet hoog en schrill, zoals sommige meisjes, maar verrassend laag en diep. Soms zei mijn moeder zelfs dat als wij er op onze fiets op uit waren en een discussie voerden, ze al vijf minuten van tevoren wist dat Patty eraan kwam. Volgens onze ouders was ze zelfs als baby al zo'n herrieschopper geweest.

'Rachel klinkt als een gewoon kind,' zei mijn vader dan over mij. 'Maar als Patty begint te krijsen, hoor je dat in Eureka nog. Het is een wonder dat mijn trommelvliezen nog heel zijn.'

Patty staat op alle beeltenissen van mijn jeugd zoals die in mijn geheugen gegrift staan; mijn moeder is er nooit aan toe gekomen om een album vol te plakken. Als ik me iets van ons samen herinner, hebben we vrijwel altijd de armen om elkaar heen geslagen of rust haar hoofd op mijn schouder, of andersom aangezien zij lang was voor haar leeftijd. Wanneer ik iets voor me zie wat zich na haar zesde verjaardag afspeelde, is de kans groot dat Patty al een overbeet heeft. Maar waar ik bezorgd kijk, zal mijn zusje glimlachen.

De term 'depressie' werd toen nog maar weinig gebruikt, maar volgens mij voelden we al

heel jong aan dat onze moeder kwetsbaar was. Ze had de ruimte noch de energie om meer aan te kunnen dan ze nu al te verstouwen kreeg. Mijn vader deed een avondstudie omdat hij rechercheur wilde worden. Toen hij bij de politie ging, was het van meet af aan zijn doel geweest om ooit bij de afdeling Moordzaken te gaan werken. Parkeerboetes, kruimeldiefstal en roofovervallen konden hem niet boeien. Misschien had hij ooit een film gezien waarin een ster als William Holden, Humphrey Bogart of Robert Mitchum de rol van rechercheur vertolkte en was dat hem bijgebleven. Dat was echt iets voor hem: zich modelleren naar een filmheld en dan zelf een echte held worden.

Hij werkte zich dus een slag in de ronde – overdag in San Francisco en 's avonds op school – terwijl onze moeder thuisbleef bij Patty en mij. Hij maakte lange dagen, maar het was ongetwijfeld aantrekkelijker om over psychologie en forensische technieken te leren dan met twee kleine kinderen thuis te zitten. Mijn vader zal zich na afloop van de les ook niet naar huis hebben gespoed. Er zaten maar weinig vrouwen op de politieacademie, maar in de clubs die hij 's avonds bezocht, waren er vast en zeker serveersters.

‘Je vader maakt het vrouwen graag naar de zin,’ zei mijn moeder ooit. Er klonk amper verbittering door in haar stem, slechts vermoeide berusting. Ik wist dat zelf ook wel. Misschien voelde hij zich er op de een of andere manier verantwoordelijk voor om geluk te verspreiden. En zo werden veel vrouwen in elk geval voor een poos erg gelukkig.

Misschien was het probleem van mijn ouders wel een universeel vrouwenprobleem; dat uitgerekend mijn moeder het minst gevoelig was voor zijn charmes. Voor een man die alle vrouwen in San Francisco en de wijde omtrek om zijn vinger wist te winden, moet dat een vreselijke domper zijn geweest. Onze moeder was ontzettend slim. Bovendien was ze totaal niet gevoelig voor vleierij. Als je eenmaal tegen haar had gelogen, kon je het wel schudden.

Ik zie opeens een tafereel uit mijn vroege kinderjaren voor me: mijn vader die thuiskomt van het werk, onze moeder in zijn armen neemt en met haar door de keuken danst, terwijl hij haar schort losmaakt en haar lang op de mond kust. (Herinner ik me dit echt? Of heb ik me dit ingebeeld omdat ik graag wil dat het zo is geweest?) Hij trok haar dicht tegen zich aan.

‘Wat ruik je lekker,’ zei ze, zich losmakend